

فصلنامه پژوهشی اخلاق و حیانی پژوهشگاه علوم و حیانی معارج

سال پانزدهم • شماره سوم • پیاپی ۳۶ • پاییز ۱۴۰۴

صاحب امتیاز: پژوهشگاه علوم و حیانی معارج
مدیر مسئول: مرتضی واعظ جوادی
سردبیر: مسعود آذربایجانی
مدیر اجرایی و دبیر تخصصی: هادی یساقی

اعضای هیأت تحریریه:

احمد دلیلی (دانشیار دانشگاه قم)
حمید پارسانیا (دانشیار دانشگاه باقر العلوم (عج))
علی شیروانی (دانشیار پژوهشگاه حوزه و دانشگاه)
محسن جوادی (استاد دانشگاه قم)
محمد محمدرضایی (استاد دانشگاه تهران، پردیس فارابی)
مرتضی واعظ جوادی (استادیار پژوهشگاه علوم و حیانی معارج)
مسعود آذربایجانی (استاد پژوهشگاه حوزه و دانشگاه)
استیون پالمکنیست (محقق مستقل؛ استاد بازنشسته دانشگاه باپتیست هنگ کنگ)
هری هوبنر (استاد بازنشسته فلسفه و الهیات و مدیر ابتکارات بین ادیان، دانشگاه منونیت کانادا)

نشریه اخلاق و حیانی بر اساس نامه شماره ۳/۱۸/۱۹۰۵۲ مورخه ۲/۰۷/۱۳۹۴/۰۷ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موفق به کسب رتبه علمی - پژوهشی شده بود و مطابق آیین نامه جدید، در آخرین ارزیابی، (سال ۱۴۰۳)، حائز رتبه «الف» شده است.

این فصلنامه در پایگاه معتبر جهانی (Philosopher's Index)؛

پایگاه استنادی علوم جهان اسلامی (ISC)؛ پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID)؛

بانک اطلاعات نشریات کشور (Magiran) پایگاه مجلات تخصصی نور (Noomags)

و سامانه نشریات پژوهشگاه معارج (Ethics. Isramags. Ir) نمایه می‌شود.

ویراستار: هادی یساقی

امور فنی و صفحه‌آرایی: مهدی احمدی

ناشر: مرکز نشر اِسرائ

نشانی: قم، ۷۵ متری عمار یاسر، ۳۰ متری شهید قدوسی، بنیاد بین‌المللی علوم و حیانی اِسرائ، پژوهشگاه معارج، مدیریت نشریات.

صندوق پستی: ۱۳۵۱-۳۷۱۹۵- تلفن و دورنگار: ۳۷۱۸۹۲۳۱-۰۲۵

آدرس سایت Ethics.isramags.ir پست الکترونیکی israethics@gmail.com

شیوه‌نامهٔ مقالات و راهنمای نویسندگان

فصلنامه پژوهشی اخلاق و حیانی از مقالاتی که در زمینه‌های اخلاق و حیانی (در ادیان ابراهیمی)، فلسفهٔ اخلاق، اخلاق توصیفی، کاربردی، تطبیقی، چالش‌های اخلاقی جدید و تربیت اخلاقی تحقیق و تألیف شده‌اند، استقبال می‌کند. بایسته است در مقالات ارسالی، اصول ساختاری و نکات نگارشی زیر مراعات گردد:

۱. مقالات نباید پیش‌تر چاپ شده یا برای چاپ به جایی ارسال شده باشد.
۲. حجم مقالات، نباید کم‌تر از ۴۵۰۰ کلمه و بیش از ۷۵۰۰ کلمه باشد.
۳. مقالات ارسالی باید در بردارندهٔ بخش‌های زیر باشد:
الف. صفحهٔ نخست: عنوان مقاله، چکیدهٔ فارسی (حداکثر در ۲۵۰ کلمه)، و کلیدواژه‌ها.
ب. ضروری است اصول چکیده‌نویسی به این شکل رعایت شود: ۱. مسئله: بیان دقیق موضوع و مسئله اصلی مقاله ۲. هدف: بیان اهداف تحقیق ۳. روش: بیان روش درست تحقیق به صورت توضیحی و البته کوتاه و نه صرفاً با اشاره به عناوین توصیفی، تحلیلی و... ۴. یافته‌ها: ذکر موجز یافته‌ها و اشاره به نتایج پژوهش ۵. کلیدواژه‌ها: ذکر کلید واژه‌ها به صورت جزئی و قابل جستجو.
۴. چکیدهٔ تفصیلی مقاله به فارسی و انگلیسی. (بین ۵۰۰ تا ۷۵۰ کلمه)
۵. پانوشته‌های توضیحی و معادل‌های لاتین اصطلاحات خاص، در پایین صفحه و با شماره‌گذاری مستقل ذکر شود.
۶. ارجاعات، باید به شیوهٔ درون‌متنی و مطابق الگوی APA باشد و فهرست کامل منابع مقاله با مشخصات کامل کتاب‌شناختی به ترتیب حروف الفبایی نام خانوادگی در پایان مقاله آورده شود.
الف. شیوهٔ مشخصات منبع در متن مقاله: کتاب و مقاله (نام خانوادگی نویسنده، سال انتشار، جلد، صفحه) مانند: (جوادی آملی، ۱۳۹۲، ج ۱، ص ۲۲۲)

ب. شیوه و ترتیب مشخصات کتاب‌ها و مقالات در فهرست منابع:

- کتاب: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال انتشار کتاب)، عنوان کتاب. مترجم در صورت ترجمه. محل نشر: نام ناشر.
- مقاله: نام خانوادگی، نام نویسنده (سال انتشار مقاله یا نشریه). عنوان مقاله. نام نشریه. شمارهٔ پیاپی (شماره دوره انتشار) صفحات.
- نکته ۱؛ چنانچه از یک نویسنده در یک سال بیش از یک اثر مورد ارجاع قرار گرفته است با حروف الف باء مشخص و تفکیک شوند: (نام خانوادگی نویسنده، سال انتشار [الف، ب، ج و...]: جلد/ صفحه).
- نکته ۲؛ درباره «ر.ک»: اگر از محتوای منابع برای تهیه مقاله استفاده شده است، «ر.ک» از ارجاع درون متن باید حذف شود. اما اگر نویسنده فقط برای آشنایی و اطلاع خواننده از آن استفاده کرده و محتوای منابع آن در متن نیامده است، باید اطلاعات کتاب‌شناختی کامل در بانویس (یاورقی) بیاید و از بخش منابع پایانی مقاله هم حذف شود.
۷. استفاده از ابزارهای نوین تحقیقی و آماری خصوصاً در مقالات مرتبط و نیز بهره بردن از جداول و نمودارها در ارزیابی مقاله امتیاز ویژه‌ای شمرده خواهد شد.
۸. در مقالات فارسی باید متن اصلی کاملاً فارسی بوده و آیات قرآن کریم و روایات، تاجای ممکن به فارسی ترجمه شده و در صورت ضرورت آوردن اصل عربی آنها، به پانوشته منتقل شود؛ برای ذکر متن آیات و روایات هم از نرم‌افزارهای معتبر استفاده شود.

۹. مقالات برگرفته از پایان‌نامه‌ها، همراه با نام و تأیید استاد راهنما باشد.

۱۰. چاپ مقالات، مشروط به رعایت نکات فوق و تأیید هیأت تحریریه و داوران نشریه است.

۱۱. فصلنامه در ویرایش و تلخیص مقالات ارسالی، آزاد است.

۱۲. ترتیب چپ‌چین مقالات براساس میزان ارتباط با موضوع اصلی نشریه، «اخلاق و حیانی» است.

۱۳. ارسال مقاله به فصلنامه اخلاق و حیانی تنها از طریق مراجعه به سامانه نشریات پژوهشگاه معارج به نشانی:

Ethics. Isramags. Ir امکان پذیر خواهد بود.

۱۴. بررسی و پذیرش مقالات، مشروط به رعایت "راهنمای استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی در پژوهش" است. دقت در بندهای ۵ و ۶ این راهنما و رعایت آن ضروری است:

بند ۵: مصادیق استفاده مجاز از هوش مصنوعی

با گسترش روزافزون فناوری‌های نوین، هوش مصنوعی به یکی از ابزارهای تأثیرگذار در حوزه پژوهش تبدیل شده است. استفاده از این فناوری در صورتی مجاز و قابل قبول است که در راستای ارتقای کیفیت علمی، تسهیل فرآیندهای پژوهشی و افزایش بهره‌وری باشد. از جمله مصادیق استفاده مجاز از هوش مصنوعی به شرح زیر است:

۱-۵. ویرایش و بهبود زبانی متون: بازنویسی، ویرایش و ترجمه متون علمی (مثلاً استفاده از ابزارهای ترجمه ماشینی و اصلاح زبان) تحت نظارت مؤلف
۲-۵. ایده‌پردازی و طرح‌ریزی: استفاده از هوش مصنوعی برای ایجاد ایده‌های اولیه، طوفان فکری و تدوین چارچوب کلی طرح پژوهشی (بدون جایگزینی نقش پژوهشگر)

۳-۵. مرور و تحلیل منابع علمی: خلاصه‌سازی مقالات، بررسی حجم وسیعی از اطلاعات و کمک به شناسایی مطالعات مرتبط با موضوع پژوهش

۴-۵. پشتیبانی از نگارش فنی: تولید پیشنویس کدهای ساده، نمودارها یا جداول کمکی با ابزارهای هوشمند به منظور تسریع کار پژوهشگر (پس از تأیید و ویرایش نهایی توسط انسان)

۵-۵. تولید متن و تصویر یا نمودار: استفاده از هوش مصنوعی برای تولید تصاویر، نمودارها یا اشکال گرافیکی به منظور کمک به بیان بهتر مطالب علمی با اشاره به منبع و نحوه تولید و استفاده از ابزار هوش مصنوعی به صورت مشخص (نام ابزار، نسخه و تاریخ استفاده)

۶-۵. تحلیل داده و کدنویسی: بکارگیری الگوریتم‌ها و ابزارهای هوش مصنوعی برای تحلیل داده‌های پژوهش یا تسهیل کدنویسی در پروژه‌های علمی با شرح روش استفاده و اعتبار آن (پس از تأیید صحت فنی نتایج و کدهای تولیدشده توسط پژوهشگر)

بند ۶: مصادیق استفاده غیرمجاز از هوش مصنوعی

در کنار مزایای گسترده هوش مصنوعی در آموزش و پژوهش، برخی کاربردهای آن به دلایل اخلاقی، علمی یا حقوقی ممنوع یا مستلزم کنترل دقیق است. از جمله این مصادیق می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱-۶. تولید داده‌ها و نتایج ساختگی: تولید تصاویر یا نمودارهای علمی در بخش‌های اصلی پژوهش بدون ذکر منبع، روش تولید، ایجاد مقالات جعلی، داده‌های دست‌کاری‌شده یا جعل نتایج آزمایشی و پژوهشی توسط هوش مصنوعی مطلقاً غیرمجاز اما تولید داده‌های مصنوعی برای استفاده در فرآیندهای پژوهشی مشکلی ندارد.

۲-۶. جعل و تحریف منابع: تولید منابع جعلی، ایجاد ارجاعات غیرواقعی، تغییر نادرست متون علمی یا ادعای مطالعات و داده‌های ساختگی با کمک هوش مصنوعی مجاز نیست.

۳-۶. جایگزینی کامل مسئولیت پژوهش: سپردن تهیه کامل پیشنویس مقاله یا انجام کل پژوهش به هوش مصنوعی بدون بازنگری دقیق و اصلاح توسط پژوهشگر انسانی مجاز نیست.

۴-۶. سوءاستفاده آموزشی: استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی برای انجام تکالیف درسی یا پروژه‌های دانشجویی به صورت پنهان/مخفی از استاد و بدون تأیید وی مجاز نیست.

۵-۶. نقض حقوق مالکیت فکری: تولید محتوای خلاقانه توسط هوش مصنوعی و ادعای آن به عنوان اثر انسان بدون ذکر منبع یا مشارکت انسانی ممنوع است.

۶-۶. تولید محتوای بازنویسی‌شده از آثار دیگران بدون ارجاع مناسب: بازنویسی آثار دیگران بدون ارجاع و ذکر منبع حتی با تغییر واژگان یا ساختار متن، غیرمجاز و نقض اصول اخلاق پژوهش محسوب می‌گردد.

فهرست

تحلیل داده‌بنیاد مفاهیم اخلاقی سوره بقره: بازخوانی نظام اخلاقی قرآن در محدوده سوره بقره/ ۷

محمد میری | رضا پارچه‌باف | محمدجواد مهدی‌آسا | سعید رهبری شمیرانی

تأثیر ردائل اخلاقی بر معرفت اخلاقی از منظر قرآن کریم/ ۴۱

امید قربانخانی

روش‌های توانمندسازی اخلاقی روانشناختی از منظر روانشناسی جامعه‌نگر و قرآن/ ۶۷

مسعود آذربایجانی

بررسی انتقادی نظریه دیگرگرایی اخلاقی/ ۹۷

محمدامین خوانساری

بررسی مبنای فقهی حدود مسئولیت بدگمانی اخلاقی در مبتلایان به پارانوئید/ ۱۲۱

هاجر ذبیحی | سید علی سیدموسوی | مسعود جان بزرگی

بنیادهای اخلاق خانواده در ایران باستان: تکریم والدین و خویشکامی در برابر آموزگاران دینی/ ۱۴۵

حمید کاویانی پویا | علی طارمی

المستخلصات/ ۱۶۹

176/Abstracts